

NORGES HØYESTERETT

Den 19. september 2017 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av justitiarius Øie og dommerne Matningsdal og Indreberg i

HR-2017-1801-U, (sak nr. 2017/1308), sivil sak, anke over kjennelse:

Staten v/Oslo kemnerkontor

(Kommuneadvokaten i Oslo
v/advokat Jon Sverdrup Efjestad)

mot

A

(advokat Ida Camilla Hals)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder krav om partsinntreden i sak om arrest. Spørsmålet er om hjemmelshaveren til eiendommer retten har besluttet arrest i, kan tre inn som part i saken for lagmannsretten når vedkommende ikke var part i førsteinstansen.
- (2) Staten v/Oslo kemnerkontor fremmet i januar 2017 begjæring for Oslo byfogdembete om arrest til sikring av skattekrav mot B for årene 2009–2015. Det ble holdt muntlig forhandling hvor det blant annet var et tema om B var den reelle eieren av en boligeiendom i Oslo og en fritidseiendom i X. A har grunnbokshjemmelen til begge eiendommene. A var ikke part i saken for byfogdembetet, men forklarte seg som vitne under den muntlige forhandlingen.
- (3) Oslo byfogdembete avsa 15. mars 2017 kjennelse med slik slutning:
  - "1. **Til sikring for sitt påståtte krav tillates staten v/Oslo kemnerkontor å ta arrest for inntil kr 4 189 724 i Bs formuesgoder, herunder i gnr. 00 bnr. 0000 snr. 0 i Oslo kommune med adresse ---veien 00, Oslo og i gnr. 00 bnr. 0000 i X kommune med adresse --- 0, X.**
  2. **B kan avverge iverksettelsen av arresten eller kreve iverksettelsen opphevet ved å stille sikkerhet for kr 4 189 724.**

3. **B betaler kr 246 112 i sakskostnader til staten v/Oslo kemnerkontor innen to uker etter forkynning av denne kjennelsen."**

- (4) Byfogdembetet kom til at B er reell eier av eiendommene i Oslo og X.
- (5) Kjennelsen ble anket av B. A innga 10. april 2017 et prosesskriv med et prinsipalt krav om etterfølgende muntlig forhandling etter tvisteloven § 32-8, en subsidiær anke til lagmannsretten og en atter subsidiær erklæring om partshjelp til støtte for B. Byfogdembetet oversendte saken til lagmannsretten under henvisning til at bestemmelsen i tvisteloven § 32-8 ikke kommer til anvendelse når muntlig forhandling allerede er avholdt.
- (6) Staten v/Oslo kemnerkontor la i anketilsvar 5. mai 2017 ned påstand om avvising av As anke. Det ble vist til at A ikke var part i saken for byfogdembetet, og anført at det ikke var adgang for ham til å tre inn som part for ankeinstansen. Staten motsatte seg ikke at han kunne opptre som partshjelper.
- (7) Borgarting lagmannsrett avsa 22. juni 2017 kjennelse med slik slutning:

"Anken fra A fremmes til realitetsbehandling."

- (8) Lagmannsretten tok utgangspunkt i at tvisteloven § 32-2 jf. § 29-8 første ledd begrenser ankeretten til "[p]artene i søksmålet". Men retten la vekt på at ikke bare partene, men også "enhver annen som rammes", kan kreve etterfølgende muntlig forhandling i første instans, jf. tvisteloven § 32-8. Slik lagmannsretten så det, ville A utvilsomt hatt ankeadgang dersom det ikke hadde vært forutgående muntlig forhandling, fordi hans krav om etterfølgende muntlig forhandling da måtte vært tatt til følge. Siden det ikke var noen grunn til at behandlingsmåten i første instans skulle være avgjørende for hjemmelshaverens prosessuelle stilling, måtte han ha ankerett. Lagmannsretten viste også til at A ville hatt ankerett (kjæremålsrett) etter lovgivningen som gjaldt da adgangen til å kreve etterfølgende muntlig forhandling ble innført, jf. Ot.prp. nr. 65 (1990–91) side 284.
- (9) *Staten v/Oslo kemnerkontor* har anket lagmannsrettens kjennelse til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen. Det er anført at det ikke er adgang til subjektiv kumulasjon i et tilfelle som dette. Tvisteloven § 15-3 annet ledd jf. § 15-2 femte ledd regulerer uttømmende når en tredjepart kan tre inn i en sak i ankeinstansen, og bestemmelsen kommer ikke til anvendelse her. Staten v/Oslo kemnerkontor har nedlagt slik påstand:

- "1. **Prinsipalt: As anke 10. april 2017 over Oslo byfogdembetes kjennelse 15. mars 2017 i sak 17-015170TVI-OBYF avvises.**
2. **Subsidiært: Borgarting lagmannsretts kjennelse 22. juni 2017 oppheves.**
3. **I begge tilfeller: Staten tilkjennes sakskostnadene."**

- (10) A har inngitt anketilsvar hvor det er anført at lagmannsrettens resultat og begrunnelse er riktig. A har nedlagt slik påstand:

"Prinsipalt:

1. **Anken nektes fremmet.**
2. **A tilkjennes saksomkostninger.**

Subsidiært:

1. **Anken forkastes.**
2. **A tilkjennes saksomkostninger for lagmannsretten og Høyesterett."**

- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at lagmannsretten har truffet avgjørelsen i første instans, og at utvalget dermed har full kompetanse.
- (12) Det følger av tvisteloven § 32-2 jf. § 29-8 at *partene* i en sak om arrest kan anke avgjørelsen for å oppnå endring i sin favør. En tredjeperson som ikke var part i søksmålet i underinstansen, kan altså ikke tre inn som part for ankeinstansen, såfremt det ikke er tale om en erverver av den gjenstanden tvisten gjelder, jf. § 15-3 jf. § 15-2 siste ledd. Det er ikke aktuelt her.
- (13) Ankeutvalget kan ikke se at det er grunnlag for å gjøre unntak fra begrensningen i tvisteloven § 29-8 for en hjemmelshaver til gjenstanden det er tatt arrest i. Lovens ordlyd er klar. Og hjemmelshaverens rett til å kreve etterfølgende muntlig forhandling i førsteinstans, jf. § 32-8, har ikke som nødvendig konsekvens at vedkommende har rett til å tre inn som part i ankeinstansen.
- (14) Ankeutvalget tilføyer at en hjemmelshaver som ikke har vært part i saken for førsteinstansen, vil kunne ivareta sine interesser gjennom klage til retten over namsmannens gjennomføring av arresten, jf. tvisteloven § 33-5 annet ledd, som gir tvangsfullbyrdelsesloven § 5-16 anvendelse ved gjennomføring av arresten. Når retten har utpekt arrestgjenstand, skal dette i utgangspunktet ikke prøves på nytt ved gjennomføringen. Men skulle det i en klage etter tvangsfullbyrdelsesloven § 5-16 komme fram nye opplysninger av betydning om eierforholdet, må de hensyntas. Prosessen som er beskrevet i Borgarting lagmannsretts kjennelse 30. mars 2001 (LB-2000-1913) er illustrerende. Det vises også til diskusjonen i *Flock, Midlertidig sikring*, 2011, side 244, og til at formålet med at retten kan fastsette hvilket formuesgode det skal tas arrest i, jf. tvisteloven § 33-4, først og fremst er å legge til rette for en effektiv gjennomføring av arresten, jf. Ot.prp. nr. 65 (1990–91) side 277, ikke å ta endelig stilling til om det aktuelle formuesgodet tilhører saksøkte.
- (15) Etter omstendighetene kan tredjemann også ivareta sine interesser gjennom å erklære partshjelp, jf. tvisteloven § 15-7. En partshjelper kan foreta prosesshandlinger som ikke strider mot partens, jf. § 15-7 tredje ledd. Det er ingen ting i veien for å innlede partshjelpen ved å erklære anke.
- (16) A har erklært partshjelp for det tilfellet at retten mener han ikke har adgang til å anke avgjørelsen etter tvisteloven § 29-8. Ankemotpartens krav om avvisning av anken til lagmannsretten, tas derfor ikke til følge. Lagmannsrettens avgjørelse hviler imidlertid på den forutsetning at A kan anke i egenskap av å være part, og kjennelsen blir derfor å oppheve.
- (17) Ankende part har krevd erstatning for saksomkostnader. Selv om anken ikke blir å avvise, anses ankende part å ha fått medhold i det vesentlige, jf. tvisteloven § 20-2 annet ledd. Ankeutvalget er imidlertid kommet til at tungtveiende grunner gjør det rimelig å frita A for ansvaret, jf. § 20-2 tredje ledd. Som lagmannsrettens kjennelse viser, har blant annet overgangen fra tidligere til gjeldende lovgivning skapt et uklart rettskildebilde om hvilke anke- og klagemuligheter som foreligger.
- (18) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING:

1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke.

Magnus Matningsdal
(sign.)

Toril M. Øie
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Riktig utskrift: